

Sentències aclaratòries sobre competències

Sentència

Tribunal Suprem

Sala del contenciós administratiu

Secció: Cinquena

A la Vila de Madrid, a vint-i-tres d'Octubre de dos mil.

En el recurs extraordinari de cassació preparat contra la sentència dictada el 8 de Juny de 1995 per la Sala del contenciós administratiu del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears, en actuacions de recurs contenciós administratiu contra concessió de llicència d'obres de construcció d'una nau industrial; recurs de cassació que ha estat interposat davant aquesta Sala Tercera del Tribunal Suprem per la Procuradora dels Tribunals Donya María Gracia Garrido Entrena, en nom i representació del Col·legi de Perits i Enginyers Tècnics Industrials de Balears sent part recorreguda el Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Balears, representat pel procurador dels Tribunals Don Rafael Rodríguez Montaut; resultant els següents:

Antecedents de fet

Primer

La Sala del Contenciós administratiu del Tribunal Superior de Justícia de la Illes Balears, ha conegut del recurs nombre 404/93, promogut per la representació del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Balears i en el qual ha estat parteix demandada l'Ajuntament d'Inca (Mallorca), no personat en actuacions, i codemandats Don Antonio Colomer Altimira i el Col·legi Oficial de Perits i Enginyers Tècnics Industrials de Balears, sobre acord adoptat per l'Ajuntament demandat, de data 15 de desembre de 1992, pel qual s'accepta atorgar llicència d'obres a Don Rafael Llabrés Vives, per a la construcció d'una nau industrial d'acord amb el projecte redactat per l'Enginyer Tècnic Industrial-Elèctric Don Antonio Colomer Altimira.

Segon

Consta en l'expedient administratiu un Decret de l'Ajuntament d'Inca de 20 de maig de 1993, en el qual es resol no comparèixer en el recurs contenciós-administratiu interposat i, al mateix temps, notificar la interposició de l'expressat recurs contenciós-administratiu als possibles interessats en l'expedient administratiu, emplaçant-los perquè compareguessin davant el Tribunal "per que": s'expressava la constància com interessats del Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics de Balears; del Tècnic redactor del projecte, Don Antonio Colomer Altimira; de la propietària dels solars, entitat "Gestió Urbanística de Balears, S.A." i al promotor de les obres Don Rafael Llabres Vives. D'acord amb tal Decret consta en l'expedient que van ser efectuats els emplaçaments de dites interesades.

Tercer

La Sala de Balears va dictar sentència el 8 de Juny de 1995, amb la següent part dispositiva:

FALLEM: Primer.- Estimem el present recurs contenciós administratiu.- Segundo.- Declarem inadequats a l'ordenament jurídic els actes administratius impugnats i, en la seva conseqüència, els anul·lem.- Tercer.- No fem declaració quant a les costes processals.

Quart

Contra la referida sentència la part codemandada, va preparar recurs de cassació davant la Sala sentenciadora que va ser tingut per preparat, remetent-se les actuacions originals a aquesta Superioritat i emplaçant-se a les parts per a la seva compareixença davant la Sala Tercera del Tribunal Suprem per a fer ús del seu dret, per terme de trenta dies.

Cinquè

Dintre del terme de l'emplaçament va comparèixer davant la Sala el Procurador Don Rafael Rodríguez Montaut, en nom de l'expressat recurrent Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Balears, presentant el corresponent escrit d'interposició del recurs de cassació, que va ser admès a tràmit per providència de 5 de Febrer de 1998, formalitzant escrit d'oposició la part recorreguda. Conclou la discussió escrita, es va acordar assenyalar per a la votació i fallada el dia 11 d'Octubre de 2000, en que la seva data ha tingut lloc.

VIST, i en atenció als fonaments de Dret que s'expressen. Sent Ponent l'Excel·lentíssim Sr. Don JORGE RODRÍGUEZ-ZAPATA PÉREZ, Magistrat de la Sala.

Fonaments de dret

Primer

La sentència recorreguda estima el recurs interposat pel col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Balears i anul·la el recordo de l'Ajuntament mallorquí d'Inca de 16 de desembre de 1992 pel qual es va atorgar llicència d'obres a Don Rafael Llabrés Vives per a la construcció d'una nau industrial, segons el projecte redactat per Do Antonio Colomer Altimira, Enginyer Tècnic Industrial d'especialitat elèctrica.

Consta en les actuacions d'instància que Don Rafael Llabrés Vives va ser degudament emplaçat però no va comparèixer en el procés. La sentència recorreguda presa en consideració l'informe de l'Arquitecte municipal d'Inca que obra en l'expedient administratiu en el qual es fa constar que no és específica en el projecte de la nau industrial quin era l'ús a la qual s'anava a destinar la mateixa, pel que textualment va dir que "es desconeix si entra o no dintre de les competències professionals de l'autor". Després de fer mèrit de la jurisprudència del Tribunal Suprem en matèria de competències professionals dels Enginyers Tècnics i Perits Industrials, segons sentències de 2 de novembre de 1994 i 5 de gener de 1990, va considerar la Sala de Balears que, a pesar dels antecedents expressats ni tan sols s'havia demanat prova per les parts en instància sobre l'extrem essencial de l'ús de la nau ni sobre la potència i tensió de la instal·lació elèctrica en la mateixa o el nombre previst de treballadors.

va Concloure que davant tals deficiències, posades de manifest en la demanda, l'Ajuntament no va deure concedir la llicència, pel que va estimar el recurs i va anul·lar la llicència d'obres concedida.

Segon

El Col·legi Oficial de Perits i Enginyers Tècnics Industrials de Balears recorre en cassació enfront d'aquesta sentència, articulant dos motius, a l'empara del supòsit 4rt. de l'article 95.1 de la Llei reguladora d'aquest ordre jurisdiccional.

En el primer motiu denuncia falta d'aplicació de l'article 1.1 i de l'article 2.1.a) de la Llei 12/1986, de 1 d'abril i infracció de l'article 2.4 de la mateixa Llei en relació amb el Reial decret-Llei 37/1997, del 13 de juny, així com la jurisprudència d'aquest Suprem Tribunal, segons la doctrina de diverses sentències del mateix, que invoca.

Tercer

La Llei 12/1986, de 1 d'abril, sobre atribucions professionals dels Arquitectes i Enginyers Tècnics, modificada parcialment per la Llei 33/1992, de 9 de desembre, ha tractat de precisar les competències professionals corresponents a les titulacions d'Arquitecte Tècnic i Enginyer Tècnic, que s'obtenen després de la superació del primer cicle dels ensenyaments tècnics universitàries (article 30 de la Llei orgànica 11/1983, de 25 d'agost, de Reforma universitària).

L'Exposició de Motius de la Llei 12/1986 aclareix que l'esperit de la mateixa “no és el d'atorgament de facultats alienes a la formació universitària dels titulats, sinó el reconeixement de les quals els són pròpies, la seva consolidació i la potenciació del seu exercici independent, sense restriccions artificioses o injustificades i sense que amb això s'introdueixin interferències en el camp de les atribucions que puguin ser pròpies d'altres tècnics titulats”. A aquest efecte, el seu article 1.1 concedeix als Enginyers Tècnics “la plenitud de facultats i atribucions dintre de l'àmbit de la seva respectiva especialitat tècnica. Per a determinar aquestes atribucions l'apartat 2 del mateix precepte es preocupa d'aclarir, immediatament, que “es considera com especialitat cadascuna de les enumerades en el Decret 148/1969, de 13 de febrer, pel qual es regulen les denominacions dels graduats en Escoles Tècniques i les especialitats a cursar en les Escoles d'Arquitectes i Enginyeria Tècnica”.

Pel que es refereix al títol d'Enginyer Tècnic Industrial convindrà recordar que les especialitats són, en conseqüència, les següents: a) mecànica, relativa a la fabricació i assaig de màquines, l'execució d'estructures i construccions industrials, els seus muntatges, instal·lacions i utilització, així com a processos metalúrgics i la seva utilització; b) elèctrica, relativa a la fabricació i assaig de màquines elèctriques, centrals elèctriques, línies de transport i xarxes de distribució, dispositius d'automatisme, comandament regulació i control electromagnètic i electrònic per a les seves aplicacions industrials, així com els muntatges, instal·lacions i utilització respectius; c) química industrial, relativa a instal·lacions i processos químics i al seu muntatge i utilització i d) tèxtil, relativa a instal·lacions i processos d'indústria tèxtil, el seu muntatge i utilització (article 3º.5 del Decret 148/1969).

Quart

És en el marc que s'acaba de dibuixar on s'inscriu l'article 2.1 de la Llei 12/1986 que es dóna suport el motiu de cassació, a l'assenyalar quins són les atribucions professionals que corresponen als Enginyers Tècnics. Deixant a part els apartats b) al d) del precepte, que no interessin a aquest recurs, té relleu l'apartat a), que els atribueix “la redacció i signatura de projectes que tinguin per objecte la construcció, reforma, reparació, conservació, demolició, fabricació, instal·lació, muntatge o explotació de béns mobles i immobles, en els seus respectius casos, tant amb caràcter principal com accessori”. El motiu del Col·legi recurrent posa èmfasi en el que hem transcrit fins aquí, sense posar de manifest que la norma prossegueix la seva regulació amb la precisió que la competència per a redactar i signar dits projectes s'entén “sempre que quedin compresos, per la seva naturalesa i característiques en la tècnica pròpia de cada titulació”.

La jurisprudència d'aquest Tribunal ha assenyalat reiteradament que la facultat de redactar i signar projectes que es refereix el citat article 2.1 es limita en el cas dels enginyers tècnics al supòsit que els mateixos quedin compresos per la seva naturalesa i característiques en la tècnica pròpia de cada titulació, subratllant que regeix respecte a les seves atribucions professionals el principi d'especialitat, i que és obligat remetre's per a determinar les mateixes, a mesura que al que assenyala l'article 1er. de la Llei d'atribucions, a les especialitats que contempla el Decret 148/1969, de 13 de febrer (sentències de 6 de febrer de 1990 i 9 de juliol de 1988).

Cinquè

La Corporació recurrent es dóna suport, per a defensar una tesi expansiva de les competències dels professionals que representa, en l'apartat 4 de l'article 2n. de la Llei d'atribucions, raonat que, d'acord amb mateix, els enginyers tècnics industrials tenen “a més” altres competències, que són les quals es reconeixien als antics perits industrials en les disposicions que els regulaven, invocant a favor seu el Reial decret-Llei 37/1997, de 13 de juny.

Aquesta interpretació ha estat ja rebutjada en la jurisprudència d'aquest Tribunal, segons la doctrina de les sentències de 15 de novembre de 1999 i 17 de desembre de 1997, que anem a confirmar.

Les sentències citades aclareixen que l'adverbi “a més” del paràgraf primer de l'article 2.4 de la Llei d'atribucions no atorga cap plus competencial als enginyers tècnics ja que el paràgraf que es troba no pot interpretar-se de forma desconnectada del que es diu en el paràgraf segon del mateix article 2.4. En aquesta última norma s'atribueixen idèntiques atribucions professionals que les dels Enginyers Tècnics als antics Perits “sempre que haguessin accedit o accedeixin a l'especialitat corresponent de l'enginyeria tècnica d'acord amb la normativa que regula la utilització de les noves titulacions”. Vol això dir, segons les expressades sentències de 15 de novembre de 1999 i 17 de desembre de 1997, que “la real finalitat de l'article 2.4, qualsevol que anés el sentit de la normativa abans vigent, no és una altra que la d'equiparar les atribucions dels nous Enginyers Tècnics a la dels antics Perits i viceversa; però sense que pretengui anar més allà d'aquesta equiparació, ni tampoc reconèixer als primers unes facultats realment exorbitants, si és que haurien de poder actuar fora del camp de la seva peculiar especialitat, mentre que als segons no els seria permès en raó a la limitació expressa consignada en el paràgraf segon”.

Corroborava aquesta interpretació el disposat en l'article 4rt. de la tan citada llei 12/1986 al referir-se a aquells casos en els quals concursen activitats professionals que compreguin més d'una especialitat, sigui de l'arquitectura o de l'enginyeria tècnica, preveient que s'exigirà la intervenció de titulat l'especialitat del qual sigui prevalent en l'operació que es tracti; així com que, en cas que tal prevalença no es produeixi, serà necessària la intervenció de tants titulats quantes anessin les especialitats.

L'article 1er. del Reial decret-Llei 37/1977, de 13 de juny, disposa, finalment, que els Perits Industrials tindran idèntiques facultats que els enginyers industrials, fins i tot les de formular i signar projectes, limitades a les indústries o instal·lacions mecàniques, químiques o elèctriques que la seva potencia no excedeix de 250 H.P., la tensió de 15.000 volts i la seva plantilla de cent persones, exclosos administratius subalterns i directius, afegint que el límit de tensió serà de 66.000 volts quan les instal·lacions es refereixin a línies de distribució i subestacions d'energia elèctrica.

Sisè

Resulta, en conclusió, que la facultat de redactar projectes no correspon en exclusiva als enginyers superiors, ja que els enginyers tècnics industrials poden també signar determinats tipus dels mateixos, sempre que la potència i envergadura d'ells es trobi dintre dels límits que estableix el Reial decret-Llei 37/1977, de 13 de juny (sentències de 2 de novembre de 1994, 5 de gener de 1990, 16 de maig de 1986 o 20 de maig de 1985). Les competències professionals dels enginyers tècnics es delimiten, enfront dels dels enginyers superiors, per aquests criteris de potència i envergadura; així mateix les atribucions professionals dels distints Enginyers tècnics industrials se circumscriuen i delimiten entre si pel principi d'especialitat de cadascun (mecànica, elèctrica, química industrial i tèxtil) corresponent a la seva diferent titulació.

A la llum d'aquestes consideracions és clar que la interpretació de la llei que sustenta el motiu primer perd tota consistència. Cenyint-la als fets concrets del present cas, que la sentència recorreguda declara provats, no existeix cap especificació o prova en el procés que permeti conèixer a quin ús s'anava a destinar la nau industrial que es va autoritzar en l'acte recorregut, pel que no era possible determinar si un enginyer tècnic industrial de l'especialitat elèctrica era competent per a projectar-la. El projecte tampoc especifica la potència, tensió de la instal·lació o plantilla que rebrà la nau, el que també impedeix determinar si era necessària o no la intervenció d'enginyer industrial. En tals circumstàncies és patent que els actes municipals de concessió de llicència van ser contraris a Dret, com va entendre correctament la sentència recorreguda, que anem a confirmar.

Enfront d'aquesta circumstància no és eficaç invocar, com es fa -ja en el motiu segon de cassació- la presumpció de validesa dels actes administratius (article 57.1 de la Llei 30/1992) doncs ha estat la impugnació del Col·legi d'Enginyers Industrials de Balears la qual ha posat de manifest (fets 1 B i C de la demanda) les deficiències essencials del projecte que determinen la impossibilitat de controlar si el mateix entra dintre de les competències professionals de l'enginyer tècnic industrial de l'especialitat d'electricitat que ho va redactar. Provades aquestes deficiències per la demandant segons les dades que obren en el propi expedient, en el qual existeix l'informe de l'Arquitecte municipal Don Rafael Vidal de 14 de desembre de 1992, manca de relleu la invocació d'article 1.214 del Codi civil, i decau el segon motiu de cassació.

Setè

Una vegada cenyits a les circumstàncies concretes del cas, és possible donar resposta a la invocació de jurisprudència que es fa en el recurs. La doctrina de relleu per al cas és la qual s'expressa en aquesta sentència i, especialment, la de les sentències de 15 de novembre de 1999 i 17 de desembre de 1997. No poden invocar-se amb èxit, a favor de les tesis dels recurrents, la sentència de 2 de novembre de 1994, ja que en la mateixa s'enjudiciava un projecte de dues naus industrials adossades en els quals constava clarament la destinació i característiques de les mateixes, a diferència de l'apreciat en aquest recurs; constava també la destinació, malgrat el que s'al·lega pels recurrents, en el cas resolt per la sentència de 5 de gener de 1990, en la qual era possible concloure que un magatzem d'embalatges i borses per a cafès torrats i empaquetat dels mateixos no superava els límits del Reial decret-Llei de 1997. No es discuteix en el present cas, en fi, a diferència del que va esdevenir en la sentència de l'antiga Sala Tercera de 30

d'abril de 1984, última de les quals s'invoquen amb un mínim raonament en el motiu, si era necessària o no la intervenció d'un Aparellador o Arquitecte Tècnic per a redactar el projecte. El motiu primer decau també íntegrament, després del que s'acaba de dir.

Vuitè

Procedeix la desestimació dels dos motius de cassació, que comporta la del recurs i la consegüent imposició de les costes del mateix a la part recurrent, per imperatiu de l'article 102.3 de la LJCA. En virtut de l'exposat,

Fallem

Que devem declarar i vam declarar no haver lloc al recurs de cassació interposat per la Procuradora Donya María Gracia Garrido Entrena, en representació del Col·legi de Perits i Enginyers Tècnics Industrials de Balears, contra la sentència dictada el 8 de juny de 1995, per la Sala del contenciós administratiu del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears. I imposem expressament a la part recurrent les costes del present recurs.

Així per aquesta nostra sentència, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i vam signar.

Publicació

Llegida va ser l'anterior Sentència per l'Excel·lentíssim Sr. Don Jorge Rodríguez Zapata Pérez, Magistrat Ponent en aquestes actuacions, la qual cosa com Secretària certifico.-
Firmat: Donya María Fernández Martínez.